

ЕЗИКОВИТЕ СЪКРАЩЕНИЯ – ЗНАЧЕНИЕ И ОЗНАЧЕНИЯ

В общуването се стремим да предадем максимално количество информация с по-малко усилия и затова използваме съкращения. Между двата вида съкращения – графични и лексикални – има една основна отлика. Графичните съкращения принадлежат само на писмения текст. При четене и говорене те не се произнасят, а се заместват с пълния вариант на съкратените думи. Лексикалните съкращения принадлежат и на писмената, и на устната реч. При четене и говорене те функционират като самостоятелни думи успоредно с пълния вариант.

Графичните съкращения се използват в различни случаи: при собствени имена: **Е. Багряна, Зл. Бояджиев**; названия на обекти: **х. „Веслец“, о. Анастасия, гр. Плевен, с. Стражица**; титли и длъжности: **д-р, д. т. н., гл. ас., ген., зам.-дир., н-к**; мерни единици: **5 т, 2 лв., 100 км/ч.**; обичайни изрази: **пр. Хр., т. нар., в т. ч., мн. ч.** Графичните съкращения задължително се пишат с малка буква и се означават с точка (с единични изключения като **с/ка, у-ще**). Правилата са валидни и за титлата **доктор на педагогическите науки – д. п. н.** Лексикалните съкращения представляват съкращения на имена, изрази или сложни думи. Най-разпространени са т. нар. абревиатури: **ЕС, СЗО, МВнР, НДК, БВП, АГ**. В устната реч абревиатурите се произнасят по определени правила: **БАН – ‘бан’, АЕЦ – ‘аец’; БНТ – ‘бе-не-те’, ДДС – ‘де-де-се’**. Някои абревиатури в разговорната реч заживяват като самостоятелни думи: **Екагето му не показва отклонения; На всякъде и за всичко ти искат егенето**. В българския език са се установили само две изключения от правилата за съкращенията: **жп** за железопътен и **тв** за телевизионен.

Доц. д-р Маргарита Димитрова

*Секция за съвременен български език
Институт за български език „Проф. Любомир Андрейчин“ – БАН*